

ПРОБЛЕМИ ПРОВЕДЕННЯ УРОКУ ФУТБОЛУ В ШКОЛІ

*Андрій Дулібський, старший викладач
Львівського державного інституту фізичної
культури, кандидат наук з фізичного виховання
і спорту,*

*Михайло Шлюбик, вчитель фізичного виховання
Перемишлянської середньої школи № 1,*

Головною формою організації занять з футболу в школі є урок, який охоплює всі складові навчального процесу: методи і засоби фізичного виховання, етапи засвоєння, їх послідовність та різноманітність поєднань. Урок фізичного виховання на основі використання елементів футболу проводять у залі, на відкритих майданчиках чи футбольному полі. Триває урок з футболу 45 або 90 хвилин. Учитель створює на уроці оптимальні умови для здійснення процесу фізичного розвитку. Заняття в спортивній секції школи також мають урочну форму (Зиченко О.О., Васильчук А.Г., 2002).

Проте проведене нами дослідження на базі загальноосвітніх середніх шкіл № 1 і № 2 м. Перемишляни (Львівська область), № 10 м. Коломиї (Івано-Франківська область), № 11 м. Луцька та № 7 м. Вінниці, яке тривало з вересня 2001 року до травня 2003 року, дозволило зробити такі попередні висновки:

1. Аналіз науково-методичної літератури з футболу доводить, що проблеми проведення уроків футболу в школі у процесі фізичного виховання школярів висвітлюється недостатньо та досить односторонньо, і, як правило, автори наукових робіт обмежуються узагальненням досвіду підготовки спортсменів. Такий підхід хоча і охоплює деякі з напрямків процесу фізичного виховання в школі, проте вимагає внесення певних коректив. Проведений аналіз сучасних публікацій засвідчив, що дослідження даної проблеми може доповнити уявлення про закономірності процесу фізичного виховання школярів на уроках футболу. До того ж, вчитель не завжди має доступ до необхідної спеціалізованої літератури, потребуючи, на наш погляд, узагальненого підходу до проведення уроку футболу у вигляді поурочної програми та більшої кількості методичних посібників і розробок провідних науковців та спеціалістів.

2. Проблеми впровадження та проведення уроку футболу у

загальноосвітніх середніх школах, на нашу думку, поділяються на такі основні групи:

а) небажання керівних державних і освітніх органів сприяти розвитку та підтримці масового футболу як ефективної форми фізичного виховання школярів за допомогою впровадження та проведення уроку футболу в загальноосвітніх середніх школах. Це пов'язано, перед усім, з необхідністю створення нових вчительських посад, розширенням штату працівників шкіл та збільшенням видаткової частини освітянського бюджету, який в більшості населених пунктів практично ніколи не наповнюється згідно вимог щодо оплати праці вчителів;

б) протидія деяких керівних державних і освітніх органів, які вбачають в ідеї проведення уроку футболу в загальноосвітніх середніх школах виключно приватно-політичні мотиви, що виявляється у створенні об'єктивних і суб'єктивних перешкод на шляху впровадження третього уроку фізичного виховання;

в) небажання молодих дипломованих спеціалістів працювати на фахом в системі фізичного виховання через низький рівень оплати та соціального забезпечення в загальноосвітніх середніх школах. Як правило, більшість молодих дипломованих фахівців після закінчення спеціалізованих вищих навчальних закладів галузі фізичної культури і спорту йдуть на роботу в інші сфери (промисловість, малий і середній бізнес, виїжджають за кордон), де заробітки значно перевищують оплату вчителя фізичного виховання;

г) низький рівень або ж, навіть, абсолютна відсутність матеріально-технічної бази більшості загальноосвітніх шкіл України. В першу чергу, це стосується відсутності футбольних полів, майданчиків з високоякісним і, основне, рівним покриттям, адже не секрет, що тільки на практично ідеальних поверхнях можна навчити досконалій техніці володіння м'ячем та вберегти дітей від травм. Окрім того, кількість і якість м'ячів, що надаються в розпорядження школярів, які займаються футболом, є недостатньою. Те ж саме стосується і спортивної форми (спеціальне взуття, ширинки, гетри, шорти, футболки). Абсолютно відсутнім у більшості загальноосвітніх шкіл є і додаткове обладнання та спорядження (переносні ворота, стаціонарні та переносні стінки і стійки, тощо);

д) низький рівень соціального та фізичного здоров'я дітей більшості загальноосвітніх шкіл. Це виявляється, перед усім, в небажанні, а найчастіше у фізичній неспроможності школярів виїжджати, навіть, незначні навантаження та здійснювати елемен-

тарні рухові дії, які пов'язані з виконанням елементів техніки і тактики гри в футбол.

3. Позитивними факторами проведеного дослідження варто вважати:

а) низький рівень захворювань на гострі респіраторні хвороби як в експериментальних, так і контрольних групах, навіть в період важкої епідеміологічної ситуації в країні (зимові місяці 2002 і 2003 років). Про це свідчить той факт, що тільки 7% школярів, задіяних в експериментальних і контрольних групах хворіли на ГРЗ під час епідемії грипу, тоді як в більшості інших класів і шкіл, не задіяних в експерименті, спостерігалась майже стовідсоткова захворюваність, що супроводжувалось застосуванням карантинних дій щодо проведення навчального процесу в школах;

б) участь школярів, які займаються футболом, у великій кількості навчальних, контрольних і офіційних ігор та змагань, що гарантувало високу "задіюваність" дітей у суспільно важливих і необхідних заходах та відволікання школярів від "вулиці" та проблем, пов'язаних з цим;

в) високий рівень прояву рухових якостей у школярів, які займаються футболом, у порівнянні з дітьми, які навчалися на уроках фізичного виховання за програмами, що передбачали наявність тільки двох уроків фізичної культури.